

Rovaniemen kaupungin lausunto Lapin hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta

Rovaniemi pitää tärkeänä, että kasvuoloja ja hyvinvointia kuvaava tieto perustuu luotettavaan alueelliseen aineistoon. Lisäksi kaupunki pitää hyvänä sitä, että toimenpiteisiin liitetyt indikaattorit tukevat mittareita ja selkeyttävät odotettuja vaikutuksia.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, varhaisen tuen kehittäminen sekä oikea-aikaisten ja saavutettavien palveluiden turvaaminen ovat yhteinen tehtävä. Suunnitelma tuo näkyväksi tarpeet ja toimenpiteet, joiden avulla kohti näitä tavoitteita edetään.

Lapset ja perheet

Rovaniemi kiinnittää huomiota toimenpideosiossa esitettyyn kohtaamispaikkatoimintaan liittyvään toimenpiteeseen ja sen mittariin. Laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaan kuntien tehtävänä on järjestää kohtaamispaikkatoimintaa, ja järjestöjen tehtävänä on edistää esteettömyyttä, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta koulutuksen avulla. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa hyvinvointialueen tehtäväksi on kirjattu kohtaamispaikkatoiminnan suunnitelmallisuuden edistäminen. Rovaniemi esittää tarkentamaan sitä, mitä tällä tarkoitetaan ja viitataan sillä hyvinvointialueen suunnitelmallisempaan jalkautumiseen kohtaamispaikkoihin.

Rovaniemi pitää yhteistä valmistelutyötä tarpeellisenä ja sitä tehtiin ensimmäistä kertaa perhekeskusrakenteissa. Suunnitelman valmistelussa on hyödynnetty Kaakkoisen alueen perhekeskuksen ohjausryhmäyhteistyötä, jossa Rovaniemen kaupunkia on kuultu. Rovaniemi on osallistunut myös kouluterveyskyselyn tuloksia käsitelleeseen työpajaan, jonka materiaalia on hyödynnetty suunnittelussa. Nämä yhteistyötavat ovat tukeneet yhteisen toimenpideosion rakentamista lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Jatkossa Rovaniemi toivoo, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelulle muodostuu vakiintunut ja ennakoitava rakenne.

Suunnitelmassa viitataan perhekeskuskäsikirjaan. Lapin perhekeskuskäsikirjaluonnos sisältää oman toimenpideosionsa, jossa on osittain samoja toimenpiteitä. Rovaniemi toivoo, että tämä huomioidaan käsikirjan jatkotyöstämisessä. Suunnitelman seuranta ja arviointi on kuvattu selkeästi.

Nuoret

Suunnitelmassa ei ole huomioitu riittävästi 16–28-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia itsenäistyvänä ja kehittyvänä ikäryhmänä. Suunnitelman painotus on alaikäisissä lapsissa ja perheissä, mikä jättää nuorten oman toimijuuden, osallisuuden, mielenterveyden, arjenhallinnan tukemisen sekä nivelvaiheet, kuten siirtymät opiskelusta työelämään, käsittelemättä. Nuoret on useissa kohdin yhdistetty samaan kokonaisuuteen lasten kanssa, mikä kaventaa ymmärrystä ikäryhmän omista kehitystehtävistä ja palvelutarpeista.

Tulosindikaattoreina hyödynnetään Kouluterveyskyselyn tuloksia, joissa vastaajina ovat myös lukion 1.–2. vuoden opiskelijat, sekä HYTE-indikaattoria, joka huomioi 18–24-vuotiaat NEET-nuoret. Indikaattorit ulottuvat nuoruuden ja varhaisaikuisuuden ikävaiheisiin, mutta suunnitelman sisältö ei kuitenkaan käsittele tätä ikäryhmää omana kohderyhmänä tai kuvaa heidän erityisiä tarpeitaan.

Koska eri lait määrittelevät nuoren ikärajan eri tavoin, olisi suunnitelmassa suositeltavaa täsmentää, minkä ikäisten nuorten hyvinvoinnista suunnitelma vastaa. Tämä selkeyttäisi kohderyhmän määritelmää ja vähentäisi tulkintaeroja.

Nuoruus on erityinen ja intensiivinen kehitysvaihe, joka edellyttää omaa huomiota erillisenä elämänvaiheena, ei ainoastaan osana perhekeskeistä tarkastelua. Näin ollen on tärkeää, että hyvinvointisuunnitelma tunnistaa nuoret omana kohderyhmänä ja kuvaa heille suunnatut tavoitteet, indikaattorit ja toimenpiteet. Esitämme, että suunnitelmaan lisätään erillinen osio 16–29-vuotiaista nuorista ja nuorista aikuisista, jotta heidän hyvinvointiaan ja sen kehitystä voidaan tarkastella ja edistää kokonaisvaltaisesti.